

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De sponsa duorum. Consilium DXXXVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

per duos testes probare conata si sit: videlicet per Richardum M. & Hippolytum B. qui tamen omnino in dictis suis singulares sunt. Verum frivola est ea allegatio; cum nullo jure inveniat prohibitorum matrimonium usurarii, sed illius capaces sint etiam excommunicati quicumque, *c. Significasti & ibi Panorm. & alii de eo qui duxit in matrimonium*. Neque enim qui benedictionem matrimonialem consequi non potest, matrimonii incapax censeri debet; cum benedictio non sit substantia matrimonii; & secundo nubentium matrimonium teneat, benedicti tamen non possit, *c. 1. de secund. nuptiis*. Contractum vero non esse iterum asserit Rea, propter simulationem Domini Antonii: verum nullam fuisse simulationem, sed rem veram, & serio actam, satis constat ex attestatione ejusdem D. Antonii facta super hoc matrimonio cum Laurentio; cujus attestationis authenticum exemplum est exhibitum. * Quae etiam facta non sit in hac causa, & inter has partes; quia tamen facta est super illo matrimonio, fidem quoad omnes etiam in lite non existentes facit, *Felin. in c. Causam qua n. 26. de testib. & in omnem eventum conjuncta cum aliis plenè probat, & cuicumque contraria ejusdem Domini Antonii assertioni praesertim facta extra judicium praedictat, c. Si aut de testib. c. Per tuas de probat.* Proinde nihil curanda est depositio Mariae S. quae deponit se audivisse dictum D. Antonium asserentem, quod eam & Laurentium matrimonialiter non conjunxisset, nisi simulatè; maxime, quia hoc ejus testimonium sit singulare: ei quae hac in parte credi non debeat, non magis quam ipsi D. Antonio id asserenti in hoc iudicio crederetur, *c. Licet ex quacumque, vers. cum non sufficeret de testib.* Cujus testimonio non potest conjungi testimonium Aariani N. qui hanc simulationem directè asserere videtur: quia de actu ipso simulationis deponit, & quidem solus; cum Maria de subsequuta confessione deponat; atque ita fidem mereri non debet, sed insufficientem probationem facit; cum alioqui etiam in tempore cum illa non conveniat, & alias probationes sibi resistentes habeat, *c. Veniens 1. in fine de testib. c. Cum dilectus versic. Et si tres de elect.* Et sic exultimamus Venerabilis Domini Officialis officium esse, ut pro dicto Actore motum animi sui componat & sententiam dicat.

De sponsa duorum.

S V M M A R I U M.

Mors conjugis absentis an praesumatur.

1. Coniux qui multis annis de vita conjugis nihil audit, an secundas nuptias contrahere possit.
2. Episcopus nulli debet dare licentiam contrahendi matrimonij ob mortem conjugis absentis, nisi de illa certo constet.
3. Maleficium nullum sufficit ad dissolutionem matrimonij.

CONSILIVM DXXXVI.

A NNOTATIO, seu apostilla, quam Reverendissimus Dominus Episcopus Ruremundensis iussit adscribi supplici libello, suae Reverendissimae Gratiae porrecto pro parte

Henrici M. petentis sibi dari licentiam contrahendi matrimonium cum alia, ex ea causa, quod Maria G. ejus uxor de beneficio accusata, in exilium ante septem annos acta, nusquam amplius appareat, nec adhibita etiam diligentia inquisitionis inveniat; neque de superstitibus adhuc ejus vita quicquam audiat; ideoque mortua praesumatur, est omnino juri & rationi consentanea.

Quamvis enim haec diutina uxoris absentia post tantam praesertim inquisitionem, animum dicti Henrici in bona conscientia obfirmare possit, ut firmiter credat illam esse mortuam, & se sic omnino solutum à vinculis, & legibus matrimonij, eaque violenta praesumptione, & conscientia nihil dubitans de morte conjugis, bona fide possit contrahere aliud matrimonium, *c. Dominus de secund. nuptiis*. & sic contrahendo nullo modo peccet, nec nisi detecta postea conjugis adhuc superstitis vita, eo nomine puniri possit, *Gloss. in can. Cum per bellicam xxxiv. c. 1. Anchar. consil. 401. Stiposius, Bened. Capra consil. 129. Esi viso; line qua sequente detectione jam tunc in rei veritate stat praesumptio mortis ex illo tempore; praesentia enim & praeterita etsi saepe apud nos incerta sint, per rerum tamen naturam certa possent esse, vel non esse, 1. Cum ad praesens cum l. leg. Si cert. per. §. conditiones Instit. de verb. oblig. Steph. Bertrandi consil. 198. Etiam si heres a vol. 4. * non debet tamen ad id faciendum auctoritatem suam Episcopus, seu Ecclesia impertiri, ut ex licentia illius contrahere nuptiae magis excusentur, nisi in certitudine mortis: ita ut ad impediendam hanc licentiam, nulla quantumvis probabilis, aut vehemens praesumptio sufficiat ut aperto jure definitum est, *m. in praesentia de sponsal. deas. Theolof. 316.**

Et quamvis Panormitanus, in d. c. In praesentia in fine, nullum discrimen constituat inter conjugem contrahentem, & Ecclesiam, seu Episcopum autorizantem, ut ille nihilo facilius, ex quacumque etiam praesumptione possit contrahere, quam hic auctoritatem accommodare: ex sententia tamen Antonii Butrii, in d. c. In praesentia, communis receptum est, conjugem excusari probabilitate, & vehementia praesumptionis, & ex verosimilibus conjecturis in bona fide; non etiam Episcopum, qui de morte certus esse debet: ne ejus auctoritate anceps periculum subeat, Praepositus in d. c. In praesentia n. 4. Roland. à Valle consil. 93. Prima facie vol. 3. Phil. Portius consil. 26. An alter coniugum nu. 5. & ex ejus improvido errore evulsio quaeratur, c. Praeterea Qui fil. huius. Non debet igitur Episcopus auctoritatem seu licentiam concedere: nec tamen prodesse contrahentibus, multa fieri prohibentur, quae facta tenent, 1. Relegatorum §. ad tempus D. de interdict. & relegat. Proinde indubitata conscientia, & vehementi praesumptione ac persuasione, sine periculo poterat hic supplicans de facto contrahere matrimonium, non requisita Episcopi licentia: sed tamen Reverendissimus Dominus Episcopus petitam licentiam, ante omnem certitudinem concedere non debuit. Et quod de consuetudine observata Lovanii, seu in Diocesi Mechliniensi proponitur, erroneum est: nulla enim talis est, nec esse possit adversus tam apertam juris prohibitionem.

bitionem, d. c. In presentia, d. c. dominus; qualis si extaret pro corruptela & abusu reputari deberet.

3 Nec concedendæ huius licentiæ major est potestas, ex eo, quod venefica, & ex magicarum artium exercitio damnata sit hæc mulier. Nam etsi id satis idoneum sit ad thori, & cohabitationis separationem; ad matrimonium tamen dissolvendum non sufficit, etiamsi ad paganismum tendat huiusmodi maleficium; cum nec hæresis, nec paganismus in altero conjugum superveniens sufficiat ad dissolutionem matrimonii, multo minus ad potestatem alterum matrimonium contrahendi, c. Quanto de divorzio. Proinde dictus Henricus consultius faciet, si omisâ hac viâ contrahendi per licentiam & auctoritatem Episcopi, adhuc paulo maiorem diligentiam inquisitionis de morte suæ uxoris faciet, & indubitatis aliquibus circumstantiis animum suum obfirmabit; ut sine ulla hæsitacione credere, & sibi certò persuadere possit, illam esse mortuam; & sic aliqua maiore certitudine progredi ad matrimonium.

De cognatione spirituali.

S V M M A R I V M.

Cognatio an per Procuratorem contrahatur.

1. Cognatio spiritualis an in baptismo per procuratorem contrahatur quoad mandantem.
2. Cognationem spirituales an contrahat Procurator quoad seipsum.
3. Cognatio spiritualis ad baptismum necessaria non est.

CONSILIUM DXXXVII.

IVRIS admodum controversi articulus est, an procurator, qui ex mandato & nomine alieno, alicujus prolem in baptismo levat, efficiatur baptizatae prolis parentibus compater, & cum illis cognationem spirituales contrahat; quæ deinde matrimonium inter eos contrahi impediatur & contractum dirimat: ut ex cognatione spirituali generaliter fieri solet, c. 1. De cognat. spirituali lib. 6. Et tantò magis controversus est, quòd & parem controversiam habeat ille articulus, unde hic, qui proponitur, dependere videtur; an per procuratorem hæc cognatio spiritualis contrahi possit, ut inter mandantem & baptizatum, ac illius parentes sit eadem spiritualis cognatio? *
In quo secundo articulo Doctorum opiniones varient: quibusdam existimantibus contrahi; ex regula generali, ut quod quis per se potest, per alium quoque explicare, & acquirere possit, cap. Potest de reg. iur. lib. 6. Cujus sententiæ auctorem Ioannes Andræ, in disputat. ad d. c. Potes, dicit esse Martinum de Sulmannis præceptorem suum; quem sequuti sunt Baldus, in l. iur. §. ne auctorem n. 16. C. De cad. tollen. & in l. Malum interest n. 9. C. Si quis alteri vel sibi (qui tamen variasse videtur, in l. Post mortem §. neque de adopt.) Cardinalis Zabarella, in c. Veniens De cognat. spirituali, Felinus, in c. Licet ex quadam n. 1. vers. & si diceret de testib. (ipse quoque sibi contrarius, in c. Ex parte decani n. 1. De rescript.) & Ioannes Antonius de Sancto Georgio Præpositus Mediolanensis,

in d. c. Veniens n. 2. in fine. Alii & quidem numero longè plures, ex adverso existimant, per procuratorem ad mandantem non transfundi hanc spirituales cognationem; quia actum corporum cuiusque proprium desideret, & sic alterius ministerio explicari non possit. Inter quos sunt Archidiaconus, in c. 1. n. 2. De cognat. spirituali. Ioannes Andræ, in d. disputat. ad d. c. Potes, Bartolus, Angelus Perusinus, Castrensis, Alexander, Franc. Aretinus, Iason, in l. Gallus §. forsitan de l. l. & possib. §. Jericus, in Rubr. De procurat. Philippus Francus, in d. c. 1. de cogn. spirit. Ioan. de Imola, in c. Accedens n. 22. De præben. Dominicus à Sancto Geminiano, in d. c. 1. n. 6. & cons. 110. Super ista supplicatione, Angelus Aretinus, in §. illud Inst. De nupt. Petrus Ancelranus, Ant. de Butrio, Henricus Bohic, in d. c. Veniens, Stephanus Aufserius, qui in Parlamento Tholosano ita conclusum fuisse scribit, decis. 157. Lud. Romanus, singul. 54. Oliverius Textor, in tract. de gradib. cognat. §. cognatio spirit. n. 62. Pet. Loricus, ad l. Non facile §. cognationis De gradib. affinit. Restaurus Castaldus Perusinus, in tract. de Imperat. q. 48. nu. 4. Ioan. Brunellus in tract. de sponsal. conclus. 20. casu 12. Did. Covarruvias, in epit. 4. Decret. p. 2. c. 6. §. 3. n. 6. Catellianus Corta, in suis Memorabilib. in dict. Statutorum quo bannitur. Et inter Theologos eandem sententiam sequuntur Summa Sylvestrina, in dict. Matrimonium 8. q. 14. & Summa Rosella, in dict. Impedimentum 6. n. 18. Quam sententiam plerique, Iason in d. c. Forsitan, communiorum; alii etiam de iure veriorum, & tutiorum esse dicunt. Sunt rursus alii, qui distinctione inter procuratorem & nuntium facta, per procuratorem negant, per nuntium affirmant, cognationem spirituales contrahi: quasi nuntius omnia in personam domini dirigat; procurator in suam personam, licet respectu mandati accepti. Alii denique, Panorm. in d. c. Veniens, addit ad prædictam Tholos. decis. 157. Summa Angelica in dict. Matrimonium impedim. 7. n. 14. existimant, prohibere quidem ne per procuratorem contrahatur hæc spiritualis cognatio, contractam tamen tenere: ut multa sunt, quæ fieri prohibentur, facta tamen tenent l. Iure furioso De his qui sui vel alieni iur. Sic ut in tanta opinionum varietate non omnino in expedito sit veritas juris: nisi quod (ut in aliis multis) ea in usu vincere videatur, quæ plures habet assertores, & pro communiore opinione reputatur; non contrahi scilicet cognationem spirituales per procuratorem.

Vnde relinquitur quaestio, anne saltem procurator ipse, qui alieno nomine id facit, compater, vel commater efficiatur? In quo rursus articulo, ut in præcedenti, diversæ sunt Doctorum opiniones: & sic quidem, ut cum præcedente opinione nulla sit conformitas. Nam illi, qui alium per procuratorem non effici compatrem putant, ne quidem hoc permittunt, ut procurator ipse sit compater; nihilque potius, quam aliquid quoad cognationem spirituales agi putant: quasi cum alteri illa acquiri non possit, nec eam sibi acquirit procurator; quia id non intendat neque ea intentione actum hunc explicet. Cujus sententiæ assertores (& quidem frequentiores) sunt Card. Zabarella